

Motion till riksdagen 2008/09:Kr2

**av Margareta Israelsson m.fl. (s)
med anledning av prop. 2008/09:126**

Statens stöd till idrotten

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Idrott i hela landet	2
De svenska idrottsorganisationerna.....	3
Barn- och ungdomsverksamhet.....	3
Uppföljning av statens stöd till idrotten	4
Indikatorer för verksamhetsuppföljning.....	4
Sveriges Riksidrottsförbunds återsrapportering.....	5
Förvaltningslagens tillämplighet	5
Finansiering.....	5
Riksrekryterande idrottsgymnasier	7
Internationella evenemang	7
Kontrollstation	8
Fördelning av statligt stöd till idrotten	8
Avslutning och sammanfattande synpunkter.....	8

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka möjligheterna för alla barn och ungdomar att ta del av den offentligt stödda idrottsverksamheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör lämna ett förslag på en fristående aktör som får ansvar för att utvärdera idrottspolitikens resultat och bedöma dess effekter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sexuell läggning bör läggas till som indikator för verksamhetsuppföljning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsekvenserna av den nu föreslagna finansieringsmodellen för Svenska Spels roll och möjlighet att stödja svensk idrott.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riksrekryterande idrottsgymnasier.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen aktivt bör stödja tillkomsten av fler internationella evenemang i Sverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör införa en kontrollstation under nästkommande mandatperiod som har till syfte att följa upp utvecklingen av statens stöd till idrotten.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som har till syfte att utreda det framtida statliga stödet till icke organiserad idrott och till det samlade Svenskt Friluftsliv.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör utreda frågan om en självständig nationell antidopningsverksamhet.

Idrott i hela landet

Villkoren för att bedriva idrott är avsevärt olika beroende på var i landet man bor. Särskilt tydligt blir det för barn och ungdom som är beroende av att deras idrottsaktivitet finns i deras närområde alternativt att deras föräldrar har tid, råd och möjlighet att skjutsa dem till deras aktiviteter. I storstäderna finns ett rikt utbud som gör att man i princip fritt kan välja vilken idrott som helst inom rimligt avstånd från bostaden. Så är inte fallet i många andra delar av landet. Detta är viktigt att ha i minnet och att kommunerna i detta avseende har ett stort ansvar för att utjämna skillnaderna. ”Idrottsskolor” som bedrivs i samarbete mellan kommunen och idrottsföreningarna är ett utmärkt exempel på hur man på mindre orter kan ge barn och ungdomar möjlighet att pröva på

olika idrotter. Samarbete mellan idrottsklubbar och skolan är också viktig, t.ex. kan samarbeten kring skolans idrottsdagar vara en rekryteringsväg in i idrottsföreningarna. Särskilt i glesbygd är det viktigt att klubbarna inte driver specialiseringen alltför hårt utan har en bredd och öppenhet i sin verksamhet. Förutsättningarna för detta är förstås att de svenska kommunerna har en solid ekonomi.

De svenska idrottsorganisationerna

Det är glädjande att regeringen delar vår syn på att idrotten måste sträva efter att finna en gemensam plattform att verka utifrån. Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) och Riksidrottsförbundet (RF) har i grunden samma syfte och målsättning, och det vore en stor framgång om dessa två organisationer kunde finna både en gemensam värdegrund och en gemensam organisatorisk bas. En sådan utveckling skulle vara gynnsam för båda parter relation till svenska staten som finansierare. Vi anser att det vore önskvärt att staten tar på sig en stödjande och medlande roll för att den samlade idrotten verkligen ska bli "Svensk Idrott".

En annan viktig sak att beakta är hur idrottsföreningarna organiserar sin verksamhet. Till inte så ringa del har människor med lönebidrag kunnat finna en plats och en vettig sysselsättning inom idrottsrörelsen till gagn både för dem själva och för de föreningar de arbetat i. Många gånger har dessa lönebidragsanställda varit en fast punkt och garant för att hålla verksamheten i gång i ett fruktbart samarbete med ideella krafter.

Barn- och ungdomsverksamhet

Svensk idrottsrörelse är i många avseenden framgångsrik, man arbetar med både barn och vuxna, med bredd och elit. Det finns dock problem att uppmärksamma. Många barn börjar med olika idrotter, men idrottsföreningarna tappar många av dem när de närmar sig tonåren. Det är också då som kraven ökar från idrottsföreningarna på fler träningstillfällen per vecka och olika former av specialsatsningar sätts in. För de ungdomar som vill fortsätta med sin idrott på en mer "lagom" nivå finns sällan alternativ, det är allt eller inget som gäller. Detta är ett problem som måste tas på allvar. Risken är annars att vi får en stor grupp barn och ungdomar som står utanför det organiserade idrottslivet och en mindre grupp som det satsas rejält på.

En annan viktig fråga för idrottsklubbarna att beakta är hur man tar hand om äldre barn och ungdomar som vill börja idrotta. För t.ex. en 14-åring som är nybörjare inom en idrott kan möjligheterna ofta vara begränsade. Klubbarnas verksamhet bygger generellt på att nybörjare är mycket unga och att man sedan följer den gängse utvecklingen med stigande ålder och skicklighet.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen bör tillkännage för regeringen vad som här anförs om att stärka möjligheterna för alla barn och ungdomar att ta del av den offentligt stödda idrottsverksamheten. Särskilt viktigt är att beakta flickorna som grupp i barn- och ungdomsidrotten. De satsningar som gjorts på tjejdrott, oavsett om det varit på motionsnivå eller elitnivå måste bibehållas och vidareutvecklas.

Det allra viktigaste för att få ungdomar att delta i och fortsätta med idrott av olika slag är kanske den grupp som ofta glöms bort i dessa sammanhang, nämligen alla de tusentals ideella ledare som lägger ner sin fritid på barnens och ungdomarnas verksamhet. För att idrotten ska utvecklas behöver vi fler ledare och vi behöver erbjuda dessa ledare rimliga villkor och bra utbildningar. För att få ungdomar att stanna kvar även i tonåren är det viktigt att kunskaperna om varför ungdomar lämnar idrotten ökar och kommer ledare till del. Det är viktigt att alla ledare omfattar idrottens ledord om delaktighet, jämställdhet och integration. För många barn och ungdomar är idrottsledaren en av de viktigaste förebilderna i den unges liv.

I propositionen lägger regeringen fram två förslag som vi instämmer i, dels att statsbidrag ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv, dels att stöd lämnas till verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft. Att satsa på både bredd och elit kan till synes stå i motsatsställning till varandra, men är snarare två grenar på samma träd. Även de som står på gränsen till eliten är viktiga att lyfta fram och beakta i detta sammanhang. För att få en bredd behövs en elit som kan stå som förebild och för att utveckla en framgångsrik elitidrott krävs en bredd. Utan tusentals knattfotbollslag ingen Zlatan eller Henke. Utan kommunala skidbackar ingen Pernilla eller Anja, utan idrottsplatser ingen Klüft och utan simhallar ingen Alshammar.

Uppföljning av statens stöd till idrotten

Vi anser att det är viktigt att uppföljningen av statens stöd till idrotten prioriteras, särskilt när idrottens frihet i anslagen ökar. Vi menar också att denna uppföljning ska göras av en organisation som är skild från idrottsrörelsen. Uppdraget ska alltså inte ges till Centrum för idrottsforskning som i stället ska fortsätta att vara ett stödjande organ för idrottsrörelsen och idrottsforskningen i landet. Vi föreslår att regeringen återkommer med ett förslag på en fristående aktör som får ansvar för att utvärdera idrottspolitikens resultat och bedöma dess effekter.

Indikatorer för verksamhetsuppföljning

Vi delar regeringens förslag när det gäller indicatorsystem och målområden: idrotten som folkrörelse, idrottens betydelse för folkhälsan, flickors och poj-kars samt kvinnors och mäns lika förutsättningar till deltagande (genu-

Fel! Okänt namn på

saspekten), idrotten som skolning i demokrati, ansvarstagande och etik samt idrottens internationella konkurrenskraft. Vi vill särskilt betona genusaspekten då det offentliga stödet till idrotten bör fördelas lika mellan män och kvinnor.

Vi vill dock framhålla vikten av att bland indikatorerna föra in diskrimineringsperspektivet, och då göra en komplettering avseende indikatorerna. Propositionen säger att indikatorerna ska tillgodose olika intressenters perspektiv och behov. Vi vill därför lägga till indikatorn sexuell läggning, för att tillgodose HBT-gruppens särskilda behov inom idrotten.

Sveriges Riksidrottsförbunds återrapportering

Vi instämmer i regeringens bedömningar.

Förvaltningslagens tillämplighet

Vi delar regeringens bedömning i denna fråga.

Finansiering

Idrotten har olika former av stöd, men den enskilt största källan är förstås det offentliga stödet. Särskilt stort ansvar har samhället för att stödja barn- och ungdomsidrott och för bredden i svensk idrott. Sponsring kan aldrig bli annat än en komplettering till finansieringen. När det gäller sponsring blir det också uppenbart att vissa idrotter har lättare att finna extern finansiering medan andra, mindre publika sporter har det svårare. Idrotten är till vissa delar beskuren möjligheten av själv finna finansiering till sin verksamhet. Inom spelområdet har möjligheterna till att framgångsrikt bedriva egna lotterier blivit sämre genom åren.

Övriga offentliga nivåer, regioner och kommuner har också ett ansvar för idrottens finansiering. Med tanke på den kris som Sverige befinner sig i kan man befara att regionalt och kommunalt stöd till idrotten kan komma att bli mindre. Staten har här ett särskilt ansvar för att stödja kommuner, regioner och landsting.

Traditionellt sett har det funnits en stark koppling mellan idrottens finansiering och spelmarknadens utveckling.

Fel! Okänt namn på

Tabell 1. Stöd till idrotten 1998–2008
Miljoner kronor

År	Anslag 30:1	Bidrag från Svenska Spel AB (enligt bolagsstämman)	Överskott från Svenska Spel AB	Totalt till idrotten
1998	483	60	0	543
1999	475	60	50	585
2000	462	60	93	615
2001	457	60	200	717
2002	455	60	363	878
2003	455	160 ¹	607	1 222
2004	450	260 ²	608	1 318
2005	448	360 ³	655	1 463
2006	446	460 ⁴	560	1 466
2007	446	560 ⁵	656	1 662
2008	446	560 ⁵	835	1 841

Källa: Riksdagen, Svenska Spel AB.

¹ varav Handslaget 100 miljoner kronor.

² varav Handslaget 200 miljoner kronor.

³ varav Handslaget 300 miljoner kronor.

⁴ varav Handslaget 400 miljoner kronor.

⁵ varav Idrottslyftet 500 miljoner kronor.

Idrottsrörelsen har på senare tid framhållit vikten av en förutsägbarhet i statens stöd. Den förändring som nu föreslås gör stödet till idrotten mer förutsägbart över tid och stödet till idrotten likställs med annat offentligt stöd. För vår del har det varit helt avgörande för vårt ställningstagande att idrottens egna organisationer har ställt sig positiva till en förändring av finansieringsmodellen.

Vi har full förståelse för att svensk idrott är osäker på spelmarknadens fortsatta utveckling med tanke på de signaler som den borgerliga regeringen har sänt ut. Det är därför viktigt att markera att de förändringar som nu görs inte påverkar behovet av att fortsätta med den reglerade ordning på spelområdet som nu gäller. Förändringarna bör inte heller inskränka Svenska Spels roll och möjligheter att på andra sätt stödja svensk idrott.

De farhågor som kan finnas ur idrottsrörelsens perspektiv är att stödet över tid skulle kunna komma att minskas genom att den framgent kan komma att ställas mot annan offentlig verksamhet.

Den förändring som nu görs är en teknisk förändring av hur anslaget till svensk idrott ska betalas ut. Det är viktigt att denna tekniska förändring på inget sätt förändrar svensk idrotts resurser storleksmässigt. Det finns också en poäng i att även framgent framhålla att de överskott som Svenska Spel genererar i sin verksamhet indirekt bidrar till att finansiera svensk idrott. Detta är något som vi gärna ser att man noggrant följer upp och bevakar utvecklingen av.

Riksrekryterande idrottsgymnasier

Vi instämmer delvis i de resonemang som regeringen för om de fristående gymnasieskolorna med idrottsinriktning och deras möjligheter att få del av statens stöd, men anser att frågan här är alltför summariskt behandlad. I enlighet med propositionen efterlyser vi en bredare och djupare konsekvensanalys som tar hänsyn inte enbart till de fristående riksrekryterande gymnasierna utan även till de regionala och kommunala idrottsgymnasieskolorna. Även sådana parametrar som lokalisering av arenor och anläggningar, boendemöjligheter för elever, elitidrottscentrum, utvecklingsstöd samt övrig kommunal och regional infrastruktur av betydelse för verksamheten bör finnas med som en del av bedömningen.

I avvaktan på denna analys finner vi det rimligt att nuvarande regelsystem bibehålls.

Internationella evenemang

Det är beklagligt att regeringen i detta sammanhang inte tar chansen att driva en politik som har till syfte att främja internationella evenemang i Sverige. Frågan har varit ytterst aktuell sedan regeringsskiftet.

Svensk idrott, enskilda idrottsförbund, turismnäringen och många kommuner och regioner har vid åtskilliga tillfällen påtalat vikten av att regeringen engagerar sig i arbetet med att få fler internationella evenemang till Sverige. Nu behövs inte mer strategiskt tänkande utan mer av aktivt handlande. Socialdemokraterna anslog 50 miljoner i 2009 års budget för denna verksamhet. Ett land i kris behöver många olika aktiviteter för att komma på fötter. Stora internationella evenemang sätter Sverige på kartan och gör vårt land attraktivt ur investeringssynpunkt. Det tillför turismnäringarna inkomster och det skapar jobb inom både bygg-, tillverknings- och tjänstesektorn.

Ett stort arrangemang kan och bör vara ett tillfälle att lyfta fram hållbara lösningar. Det kan handla om allt från vilken mat som erbjuds på arrangemangsområdet till hur trafiklösningar och eventuella nya anläggningar sköts och anläggs. Vi anser att statliga garantier och stöd till arrangemang också ska vara kopplade till krav på ett aktivt arbete för klimatsmarta och hållbara lösningar. Vi förslår att regeringen aktivt stödjer tillkomsten av fler internationella evenemang i Sverige. Staten bör stödja dessa evenemang på ett sådant sätt att de långsiktigt bidrar till en hållbar utveckling ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Fel! Okänt namn

Kontrollstation

Eftersom den föreslagna förändringen är av genomgripande karaktär ser vi det som nödvändigt att regeringen aktivt följer upp effekterna av förändringen. Detta sker lämpligen genom att regeringen inför en kontrollstation under nästkommande mandatperiod som har till syfte att följa upp utvecklingen av statens stöd till idrotten.

Fördelning av statligt stöd till idrotten

Vi delar i princip regeringens bedömning och förslag. Dock menar vi att man inte tillräckligt beaktar de verksamheter som traditionellt inte har räknats in som idrottslig verksamhet. Som exempel kan nämnas Svenskt Friluftsliv. I dag har svensk idrott ett statligt anslag på ca 500 kr per medlem. Svenskt Friluftsliv har 12,50 kr per medlem. Svenskt Friluftsliv kan i dag jämföras med RF som paraplyorganisation, vilket är en förändring som skett de senaste åren. Det är viktigt att även uppmärksamma den icke organiserade idrottens betydelse för människors hälsa. Undersökningar visar att t.ex. vandring i skog och mark är en av de populäraste fritidssysselsättningarna. Det är dessutom en ur demokratisk synpunkt viktig aktivitetsform, då den är ekonomiskt billig och inte kräver specialutrustning för att hålla på med. Viktigt är också att prioritera ytor och platser för spontanidrott och lek i våra bostadsområden, särskilt i tätbebyggda hyreshusområden i våra storstadsregioner.

Vi föreslår att regeringen tillsätter en utredning som har till syfte att utreda det framtida statliga stödet till icke organiserad idrott och för det samlade Svenskt Friluftsliv.

Avslutning och sammanfattande synpunkter

Regeringens proposition 2008/98:126 Statens stöd till idrotten behandlar i princip endast resurs- och finansieringsfrågan. Det hade varit en fördel för idrotten att avvakta den utredning som behandlar stiftelsers och ideella föreningars skatteregler som ska vara klar vid halvårsskiftet 2009. Tillsammans med förslagen från spelutredningen som kom i december 2008 hade regeringen haft ett samlat underlag för sina bedömningar.

Det kan också uppfattas som slöseri med både tid och pengar att inte ta till vara den tidigare Idrottsskatteutredningen, som tyvärr helt föll i glömska när den borgerliga regeringen började tillsätta egna utredningar.

En viktig verksamhet som tyvärr lämnades utanför denna proposition är frågan om en självständig nationell antidopningsverksamhet. En sådan verksamhet ska, förutom det uppdrag som dagens antidopningsverksamhet har, ha till uppdrag att kontrollera och följa upp dopningsproblematiken inom flera

Fel! Okänt namn på

områden inom t.ex. motionsidrotten, inte minst inom gymverksamheten där dagens antidopningsverksamhet inte har möjlighet att utföra kontroller, då det ligger utanför deras uppdrag.

Vi föreslår att regeringen påskyndar arbetet med att återkomma med ett förslag om att inrätta en självständig nationell antidopningsverksamhet.

Utredningen SOU 2008:59 Föreningsfostran och tävlingsfostran gör en uppdelning mellan idrott, oorganiserad idrott och friluftsliv. Svenskt Friluftsliv organiserar ca 2 miljoner medlemmar i 25 förbund och borde på ett mer framträdande sätt omnämnas i regeringens proposition som viktiga för att främja en god folkhälsa. Vi föreslår en utredning för att klargöra statens stöd till alla verksamheter, vid sidan om den organiserade idrotten, som är till stöd för människors hälsa och demokratisk skolning.

Stockholm den 16 mars 2009

Margareta Israelsson (s)

Lars Wegedal (s)

Anne Ludvigsson (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Leif Pettersson (s)

Nikos Papadopoulos (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Anneli Särnblad (s)